

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

לפני כב' השופט הבכיר רון סוקול

המבקשים

1. יוגב עזרא
 2. עמית חקון
 3. מריאנה לדרמן
- ע"י ב"כ עוה"ד נ' אפלבוים

נגד

המשיבים

1. איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ
 2. סיגל צ'ימן חיימוב
 3. רשביל רועי חיימוב
- ע"י ב"כ עוה"ד ש' ארז
4. עמית החזרי מס בע"מ
 5. עמית ארבל סוכנות לביטוח (2008) בע"מ
 6. עמית - נט טלקום בע"מ
 7. עמנואל מ.א אחזקות בע"מ
 8. מרדכי (מוטי) ארבל
- ע"י ב"כ עוה"ד ל' מנחם

החלטה

1. המבקשים, יוגב עזרא, עמית חקון ומריאנה לדרמן, קיבלו במהלך שנת 2020 מסרונים למכשירי הטלפון שלהם המציעים להם שירותים פיננסיים שונים. בכל אחד מהמסרונים, למעט אחד, נכללה קישורית, אשר הפנתה את המקבל לדף נחיתה באתר של המשיבה 1, חברת איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ, שם הוצע להם להתקשר עם המשיבה לקבלת שירותים שונים. באחד המסרונים שנשלחו ליוגב עזרא, שבו הוצעו למקבל שירותים לקבלת החזרי מס, נכללה קישורית שהפנתה לאתר של המשיבה 4, עמית החזרי מס בע"מ.

2. בבקשה לאישור הגשת תובענה ייצוגית שהגישו המבקשים נטען כי המסרונים האמורים שנשלחו על ידי המשיבים מהווים "דבר פרסומת", וכי משלוח המסרונים, ללא קבלת הסכמה של המבקשים, מהווה הפרה של הוראות חוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב – 1982. בבקשתם עותרים המבקשים לחייב את המשיבים לשלם להם ולכל חברי הקבוצה שקיבלו מסרונים דומים פיצויים בשל הנזק שנגרם להם בעקבות משלוח המסרונים והפרת הוראות החוק.

3. בין הצדדים התגלעו מחלוקות בשאלות רבות, ובהן בשאלה האם המסרונים מהווים "דבר פרסומת" כמובנו בחוק התקשורת, האם ניתנה הסכמה של הנמענים למשלוח המסרונים, האם יש מקום להטיל אחריות על מנהלי המשיבה, והאם יש לראות במשיבים 4 – 8 כמפרסמים וכאחראים לפיצוי המבקשים.

רקע

4. המשיבה מס' 1, איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ (להלן גם: איגרות), היא חברה רשומה בישראל שיוסדה בשנת 2017. מהבקשה לרישום חברה עולה כי הוגשה בשמו של צ'ימן מוכאלוב (נספח 3 לבקשת האישור) ושמה המקורי היה רועי דילרים בע"מ. בשלב כלשהו עברו מלוא

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

המניות למשיבה 2, סיגל חיימוב ציימן (להלן גם: סיגל) אשר כיהנה גם כדירקטורית יחידה וכמנהלת החברה. בשנת 2020 שונה שמה של החברה לשמה הנוכחי (נספח 6). לאחר מכן הועברו מניותיה של סיגל למשיב 2, רועי חיימוב (להלן גם: רועי) (נספח 4 לבקשה). רועי מונה כדירקטור יחיד בחברה (נספח 5), אולם סיגל נותרה רשומה כמנהלת החברה.

5. חשוב לציין כי מהחלטת החברה מיום 31/10/2017 בדבר הסמכת ציימן מוכאילוב לחתום על אגרות חוב עולה, כי כבר לאחר ייסודה בשנת 2017, מונה רועי כמורשה חתימה בשם החברה (נספח 9 לבקשה).

6. איגרות עסקה במתן שירותים פיננסיים שונים ללקוחותיה, ובין היתר פרסמה כי היא עוסקת ב"איתור כספים אבודים", מתן ייעוץ וטיפול בהחזרי מס, שירותים בתחום הביטוח, תשלום עבור רכישת מוצרים ושירותים, שירותים בתחום כספי פנסיה ועוד (ראו גם פרוטוקול דיון מיום 9/4/2025, עמ' 12). כפי שיובהר להלן, חלק מהשירותים אותם הציעה החברה ניתנו על ידי צדדים שלישיים עמם התקשרה החברה (עדות רועי עמ' 13-15). איגרות ניהלה והפעילה אתר אינטרנט תחת שם הדומיין agrot.org.il (נספח 8 לבקשה).

7. אין חולק שבין הגורמים שעמם הייתה איגרות בקשר עסקי ואשר העניקו חלק מהשירותים ששווקו על ידי החברה, נכללה גם המשיבה 4, עמית החזרי מס בע"מ, שהיא חברה בשליטת המשיב 8 מרדכי ארבל (להלן: מרדכי). המשיבות 4-7 הן קבוצות בשליטת מרדכי (יכוננו כולן להלן גם: קבוצת ארבל).

8. מהראיות עולה כי החברה הציעה את שירותיה לציבור הרחב גם בדרך של משלוח מסרונים למכשירי טלפון (ראו גם עדות רועי עמ' 31, ונספחים 4-5 להודעה על קיומו שך הליך מקביל, ת"צ 66170-01-21, שהוגשה במסגרת בקשה מס' 17). המסרונים נשלחו בשמה של איגרות באמצעות ספקי משנה שונים.

9. מהבקשה לאישור ומתצהירי המבקשים עולה, כי בשנת 2020 הם קיבלו מסרונים למכשירי הטלפון שלהם בהם הוצעו להם על ידי איגרות שירותים שונים. יוגב עזרא קיבל 5 מסרונים, עמית חקון ומריאנה לדרמן קיבלו מסרון אחד כל אחד.

10. לצורך הכרעה זו נספר רק כי בכל אחד מהמסרונים למעט אחד הופנה המקבל לקישורית, שלחיצה עליה הפנתה אותו לדף נחיתה באתר של איגרות. מסרון אחד שקיבל יוגב ביום 23/7/2020 כלל קישורית שהפנתה לדף נחיתה באתר של המשיבה 4, עמית החזרי מס (נספח 29 לבקשת האישור). בדף הנחיתה הופנה המקבל לטופס מילוי פרטים ולאחר מכן להסכם התקשרות עם עמית החזרי מס (נספח 30 לבקשת האישור).

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

11. כדי להבהיר את העובדות נפנה כדוגמה לאחד המסרונים שקיבל יוגב. כך במסרון מיום 22/1/2020 שקיבל נאמר כי "קיימים לך כספים אבודים שתוכל לאתר אותם באמצעות מערכת מקוונת לסריקת הכספים והחסכונות האבודים שלך". בהמשך המסרון מופיעה הקישורית (צילום המסרון צורף כנספח 19 לבקשת האישור).

12. בדף הנחיתה באתר של איגרות פורסמו תנאי השימוש וההוראות לקבלת השירות. בין היתר נקבע כי ככל שיאתרו עבור הנמען כספים עד לסך של 1,500 ₪ לא יגבה כל תשלום. על איתור כספים בסכום גבוה יותר תשולם עמלה בסך של 490 ₪. הנמען הופנה למלא את פרטיו בטופס מקוון.

13. מסרונים אחרים, שבעיקרם דומים לאמור, הציעו שירותים נוספים, כמו רכישת מוצרים באמצעות אתר המשיבה "[...] ללא כרטיס אשראי וללא מסגרת אשראי" (הודעות שנשלחו ליוגב בימים 6/4/2020 ו-26/4/2020). עמית חקון ומריאנה לדרמן קיבלו מסרונים כדוגמת המסרון הראשון שקיבל יוגב, כלומר מסרונים המציעים שירות של איתור כספים אבודים. נציין כי בחלק מהמסרונים לא נזכר שמה של איגרות, וזה הופיע רק בדף הנחיתה; ובחלק מהמסרונים אוזכרה איגרות כחברה המספקת את השירותים (ראו למשל מסרון מיום 9/3/2020, נספח 31 לבקשת האישור). באותם מסרונים שבהם לא אוזכר שמה של איגרות, ניתן להבין כי אלה נשלחו על ידה או על ידי מי מטעמה בשים לב לכתובת הקישורית שכללה את המילה AGROT.

14. פרט למסרונים שהציעו איתור "כספים אבודים", נשלחו גם מסרונים שהציעו שירותי קניות באינטרנט, קבלת הלוואות וביצוע החזר מס. המסרון המציע שירות לקבלת החזר מס כלל קישור המפנה לדף נחיתה בו יש למלא פרטים אישיים (נספח 29 לבקשת האישור), ובסופו מופיע שמה של עמית החזרי מס. לאחר מכן הנמען מופנה להסכם התקשרות איתה (נספח 30 לבקשת האישור). הסכם ההתקשרות כלל בסעיף 14, הסכמה לקבלת תוכן פרסומי גם מהמשיבות 5 ו-6, עמית סוכנות לביטוח ועמית טלקום. בכל המסרונים לא צוינה זכותו של הנמען להסיר את עצמו מרשימת הדיוור, ורובן לא כללו כל אפשרות כזו, לרבות לא בדרך של משלוח מסרון חוזר.

15. ביום 22 לחודש מרץ 2020 שלחו המבקשים לאיגרות האוצר, באמצעות בא כוחם, פנייה מוקדמת לפני הגשת בקשה לאישור תביעה כייצוגית, בטענה כי משלוח ההודעות כמפורט לעיל נעשה בניגוד לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982 (להלן: חוק התקשורת) ומטריד את המבקשים (נספח 41 לבקשת האישור). בקשה זו לא נענתה, ולפי הנטען המבקשים המשיכו לקבל דברי פרסומת גם לאחר משלוח המכתב.

16. בקשת האישור הוגשה בחודש דצמבר 2020, וגם בה טענו המבקשים כי משלוח דברי הפרסומת, כמפורט לעיל, מהווה הפרה של הוראות שונות בחוק התקשורת. בבקשת האישור עתרו המבקשים להורות למשיבים להימנע משיגור דברי פרסומת נוספים לנמענים שלא נתנו את הסכמתם לכך, להורות להם לכלול את פרטי המפרסם ואת דרכי יצירת הקשר עמו לצורך מסירת הודעת סירוב,

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

ולשלם לכל אחד מחברי הקבוצה פיצוי כספי בהיקף של 100 ₪ בגין משלוח דברי פרסומת ללא הסכמה, ו- 100 ₪ נוספים עבור הפרות הקשורות בהעדר אפשרות הסרה וציון שם המפרסם. המבקשים העריכו כי קיימים לכל הפחות 30,000 חברי קבוצה.

17. בסמוך לאחר הגשת בקשת האישור פנו הצדדים להליך גישור; בשל התמשכותו נקבעו מועדים להגשת תשובות במקביל לניהולו (ראו החלטה בפרוטוקול הדיון מיום 31/10/2021).

18. המשיבים 4-8 טענו בתשובתם שיש למחוק את בקשת האישור שהוגשה כנגדם על הסף, מאחר שמעולם לא שלחו הודעות למבקשים ושככל שאחרים שלחו אליהם הודעות בשמם - הם לא ידעו על כך, לא אישרו זאת ולא נתנו לכך את הסכמתם. הם פועלים לפי הדין בלבד, ומקפידים שלא לשלוח הודעות "ספאם" ללקוחות פוטנציאליים, בין היתר מאחר שכבר הוגשה כנגדם תביעה קטנה בעניין זה. בכל מקרה, ההודעה היחידה שרלוונטית אליהם מתייחסת לעמית החזרי מס, ועל כן לכל הפחות למשיבים 5-8 אין כל קשר לבקשת האישור. המשיבים ערים לעובדה שבהסכם ההתקשרות מופיעה הוראה המאשרת לשלוח ללקוח דברי פרסום של המשיבות 5 ו-6, אולם לטענתם לאחר שבוצעה כניסה רצונית לאתר, אין בכך כל פסול.

עוד נטען, כי אין לראות בהם כ"מפרסם" לפי חוק התקשורת, ועל כן אין להטיל עליהם אחריות כלשהי בגין משלוח ההודעות. שמם לא הוזכר בהודעות, והקישור שצורף להן - שאין כל חובה או הכרח ללחוץ עליו - הוביל לבחינת הזכאות להחזר מס, באמצעות מערכת של איגרות. על כן, לצורך הודעות אלו יש לראות רק באיגרות כמפרסמת. בכל מקרה, מרגע שהנמען לחץ על הקישור, יש לראות בו כמי שביצע כניסה רצונית לאתר.

19. המשיבים העלו טענות נוספות לפיהן למבקש יוגב אין כל עילת תביעה אישית, שכן הוא לא נרשם בשמו הפרטי לאתר (אלא בשם פיקטיבי).

20. עוד בטרם הוגשה תשובת המשיבים 1-3 לבקשה, הגישו הצדדים ביום 17/1/2022 בקשה לאישור הסדר פשרה אליו הגיעו בסיוע המגשר. בהסכם הצהירו המשיבים 1-3 ששלחו כ- 757,000 מסרונים פרסום ללקוחות ולציבור הרחב, על מנת להציע את שירותיהם ואת שירותי עמית החזרי מס. צוין שהמשיבים 1-3 השתמשו על דעת עצמם בשמה של עמית החזרי מס, באתר ובדפי הנחיתה שלה. מספר ההודעות המזכירות את עמית החזרי מס עמד על כ- 51,000 הודעות מכלל ההודעות שנשלחו (כ- 6.75%). במסגרת ההסכם התחייבו המשיבים לא לשגר מסרונים לציבור מבלי לקבל לכך הסכמה מראש, ולפצות את הקבוצה בדרך של מתן הטבות לסל של שירותים שיוצק על ידי המשיבים.

בהחלטתי מיום 17/2/2022 קבעתי, שהסדר הפשרה המוצע מעלה קשיים רבים ולא ניתן לאשרו במתכונת שהוצעה. המשיבים 1-3 לא התייצבו לדיון שקיימתי בבקשה לאישור ההסדר ביום 21/3/2022, במהלכו הצעתי לצדדים לשקול דרך אחרת להגעה להסדר, שתכלול תשלום לחברי הקבוצה או לציבור, בסכום שיביא בחשבון את היכולות הכלכליות של הצדדים, כפי שעמדו עליהן

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

בבקשה לאישור ההסדר ובדיון. לצדדים ניתנה שהות להודיע אם הגיעו להבנה חדשה, וככל שלא - להודיע באיזו דרך מבוקש להמשיך בהליך.

ביום 24/4/2022 הודיעו המבקשים על כשלון המגעים וביקשו להמשיך בהליך כסדרו. בהתאם, ניתנה למשיבים 3-1 ארכה להגשת תשובה לבקשת האישור.

21. המשיבים 3-1 לא נטלו ייצוג משפטי; וביום 15/5/2022 הגישו מעין כתב תשובה שניסחו ככל הנראה בעצמם, בו טענו ששלחו מסרונים רק ללקוחות "שנרשמו במהלך שנת 2020" (לא הובהר לאן נרשמו ובאיזה אופן). עוד נטען, כי בשנת 2020 איגרות ספגה הפסדים קשים בעקבות מגיפת הקורונה, וכי המשיבים מצויים במצב כלכלי קשה, הנובע בין היתר ממצב רפואי מורכב של חלק מבני המשפחה. בתשובה התבקש בית המשפט לאפשר למשיבים 3-1 לפצות את הציבור בדרך של מתן שירותים ולא בכסף, ונטען בה כי כל אפשרות אחרת תוביל לקריסתם הכלכלית המוחלטת של המשיבים.

22. המבקשים הגישו תגובה לתשובות, בה טענו כי המבקשים לא נרשמו לכל שירות שאיגרות האוצר מציעה, וכי ממילא קשר קודם אינו מהווה הסכמה לקבלת דברי פרסומת. עוד נטען, שטענת המשיבים 3-1 בדבר מצבם הכלכלי אינה נתמכת בראיות (וכל מסמך שצורף לבקשה לאישור הסדר הפרשה אינו קביל, לדבריהם). בכל מקרה, מצב כלכלי יכול להילקח בחשבון רק בשלב קביעת הסעד ולא בשלב אישור הבקשה והתביעה כייצוגית.

אשר למשיבים 4-8, נטען כי סעיף 30 לחוק התקשורת מגדיר "מפרסם" באופן רחב, ובהתאם לאמור בו יש לראות במשיבים 4-8 כמפרסמים. הפרסומת נועדה להפנות את הנמנעים להתקשר עם המשיבה 4 ולהרחיב את רשימת התפוצה של משיבות 5 ו-6. המשיבה 7, שהיא הבעלים של משיבות 4-6, והמשיב 8, שהוא המנכ"ל של משיבות אלה והבעלים של משיבה 7, מעורבים בפועל בכל פעולה מאלו שיוחסו למשיבות 4-6 בבקשת האישור ועל כן גם הם בגדר מפרסמים. עוד נטען, כי הטענה שלפיה נמנע שלא ילחץ על הקישור לא ייחשף לפרסומת מופרכת, וקבלתה תאפשר ליהנות מהפרת הוראות חוק התקשורת.

ההליכים בתיק

23. לאחר הגשת כל כתבי הטענות קיימתי דיון נוסף ביום 11/7/2022, ומשלא הושגו בו הסכמות כלשהן נקבעו מועדים להגשת ראיות ולשמיעת הוכחות.

24. עוד בטרם התקיים דיון ההוכחות, הגישו המבקשים ביום 12/10/2022 לבית המשפט הודעה על קיומו של הליך מקביל. בהודעה נטען שבמקביל להליך הנוכחי, הוגשה על יד גב' אוסטרובסקי ביום 31/1/2022 בקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד יודקביץ' שירותים פיננסיים בע"מ, וכנגד בעל המניות והדירקטור בה, מיכאל יודקביץ' (ת"צ 66170-01-22). בקשה זו עסקה אף היא במשלוח הודעות ספאם, ובמסגרת ההליכים שהתנהלו בה עלה כי הגורם ששלח עבור יודקביץ' את ההודעות הוא חברת איגרות האוצר. עוד צוין בבקשה, כי לאור "הקשר הברור" שבין בקשת אוסטרובסקי

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

לבקשה הנוכחית, הוגשה לבית משפט השלום בתל אביב, בה מתבררת בקשת אוסטרובסקי, בקשה להעביר את הדיון לבית משפט זה.

בתגובתם להודעה טענו המשיבים 1-3 כי מקריאת ההודעה בדבר ההליך המקביל התברר להם שמסרונים נשלחו ממערכת הדיוור של איגרות האוצר ללא אישור וללא רשות, וכי אין בין יודקביץ' לאיגרות האוצר כל מערכת הסכמית כלשהי. איגרות האוצר לא התנדבה לשלוח הודעות עבור יודקביץ' ללא כל תמורה.

לימים, בקשת איחוד הדיונים בשני התיקים והעברת תביעת יודקביץ' לבית משפט זה נדחתה על ידי בית משפט השלום בתל אביב (ראו הודעת המבקשים מיום 13/9/2023).

25. לקראת הדיון שנקבע בתיק הנוכחי, נטלו המשיבים 1-3 ייצוג על ידי עו"ד שי ארז, ואף הגישו הודעה לצדדים שלישיים (לאחר קבלת רשות), כנגד יודקביץ' שירותים פיננסיים בע"מ, מיכאל יודקביץ', בר דיין ואור סעדון. בהודעה נטען כי חברת יודקביץ' היא מתחרה של חברת איגרות האוצר, שניצלה את מערכת הדיוור של איגרות האוצר על מנת לשלוח הודעות. דיין וסעדון הם קבלני משנה שעבדו עם איגרות האוצר, והייתה להם גישה למערכת הדיוור של איגרות האוצר. אלו ככל הנראה השתמשו במערכת על מנת לשלוח את ההודעות עבור יודקביץ'. איגרות האוצר מעולם לא קיבלה תמורה עבור משלוח ההודעות בשם יודקביץ'. ההודעה לצד שלישי נתמכה בתצהירי המשיבים 2-3, סיגל ורועי חיימוב.

בהודעה לצד שלישי לא הובהר הקשר בין משלוח ההודעות בשם יודקביץ' לכאורה, לבין בקשת האישור הנוכחית, ולא נטען כי הצדדים השלישיים פעלו לשלוח גם את ההודעות מושא בקשת האישור הנוכחית.

26. ביום 13/9/2023 הגישו המשיבים 1-3 בקשה למחוק את ההודעה לצדדים שלישיים. לטענתם, לאחר שבית משפט השלום בתל אביב דחה את הבקשה לאיחוד הדיונים בשני התיקים התייתר הצורך בניהול ההודעה לצד שלישי. עוד צוין בבקשה, כי הם מתקשים לעמוד בתשלום האגרה הכרוכה בניהול התיק. בהתאם לבקשתם, ההודעה לצד שלישי נמחקה בהחלטה מיום 14/9/2023.

27. ביום 18/9/2023 קיימתי דיון נוסף בתיק, בסופו ניתנה למשיבים 1-3 האפשרות להודיע אם בכוונתם לתקן את התשובה לבקשת האישור או לצרף תצהירים נוספים. ביום 27/9/2023 הגישו המשיבים 1-3 הודעה בה ביקשו לאפשר להם להגיש תצהירים נוספים. בבקשה נטען שהחברה "קרסה" ושהוטלו עליה עיקולים שמנעו את המשך פעילותה, וכי מאחר שהמשיבים לא היו מיוצגים עד לאחרונה טרם הוגשה מטעמם "תשובה מסודרת" לבקשת האישור. עוד נטען בבקשה, כי כל ההודעות מושא בקשת האישור נשלחו בטרם הועברו לרועי מניות החברה ולכן אין להטיל עליו אחריות למשלוחן. המבקשים התנגדו לדברים וטענו שהמשיבים מבקשים להרחיב את חזית המחלוקת באמצעות הגשת תצהירים וראיות, המהווים למעשה תשובה חדשה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

28. בדיון שקיימתי ביום 1/5/2024 קבעתי כי יש מקום לאפשר למשיבים 1-3 להגיש את התצהירים שצורפו להודעה לצדדים שלישיים, וזאת לנוכח העובדה שכתב התשובה מטעמם הוגש בעת שלא היו מיוצגים, תוך שהבהרתי כי אין בכך כדי להתיר להרחיב את חזית המחלוקת.

29. בהתאם להחלטתי זו, נחקרו עדי הצדדים (למעט סיגל חיימוב, שהמשיבים ויתרו על חקירתה הנגדית - ראו הודעה מיום 11/5/2025).

30. בשולי דברים אלה יצוין למען שלמות התמונה, כי המבקשים הגישו בעבר, יחד עם גורמים נוספים, תביעה כנגד המשיבים 4, 5 ו-8 לבית המשפט בתביעות קטנות בחיפה, בעילה דומה (ת"ק 34949-01-17, כתב התביעה צורף כנספח 17 לבקשת האישור). הליך זה הסתיים בהסדר פשרה אליו הגיעו הצדדים, במסגרתו אף צד לא הודה בטענות משנהו, אולם המפרסם, כהגדרתו בהליך, שלם לתובעים פיצוי כספי, והתחייב להסיר את פרטי התובעים מבסיס הנתונים שברשותו ולפעול לפי הוראות חוק התקשורת (הסדר הפשרה צורף כנספח 18 לבקשת האישור).

עוד יסופר, כי בנה של המבקשת 3 הגיש בעבר בקשה לאישור תביעה כייצוגית כנגד המשיבים 4, 5 ו-8 לבקשה הנוכחית (ת"צ 45927-03-17 לדרמן נ' עמית החזרי מס בע"מ). בקשה זו עסקה אף היא במשלוח הודעות ספאם והסתיימה בהסדר פשרה שקיבל את אישורו של בית המשפט (ראו גם עמ' 20 לפרוטוקול הדיון).

תמצית הטענות

31. מאחר שהמשיבים 1 – 3 השיבו לבקשה ללא ייצוג, ורק בהמשך ההליכים זכו לייצוג משפטי, אתייחס לטענות הצדדים כפי שפורטו בסיכומי הטענות. איני מתעלם מטענות המבקשים כי בסיכומים הועלו על ידי המשיבים טענות המהוות "הרחבת חזית", אולם כפי שיובהר להלן, דומני כי ראוי להתייחס לטענות לגופן.

32. המבקשים טוענים כי המשיבים שלחו להם ולחברי הקבוצה מסרונים המהווים "דבר פרסומת" כמובנו על פי חוק התקשורת. עוד טוענים הם כי המסרונים נשלחו מבלי שהתקבלה הסכמה של הנמענים למשלוח, ומבלי שהמשיבים מילאו את התנאים הקבועים בחוק התקשורת. לפיכך, כך לטענתם, משלוח המסרונים מהווה הפרה של הוראות חוק התקשורת ומהווה עוולה המקימה להם עילת תביעה כנגדם.

33. המבקשים מדגישים כי מעולם לא הסכימו לקבל דברי פרסום מהמשיבים או מי מהם, ומעולם לא נרשמו לאתרי המשיבים. נטען כי המשיבים לא הציגו כל ראיה המעידה כי מי מהם, או מחברי הקבוצה, נתן הסכמה לקבלת דברי פרסום או נרשם לאתרי המשיבים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

34. המבקשים מדגישים כי הם פועלים בתום לב, וכי אין כל פגם בכך שמי מהם פועל להיאבק למען הציבור ולהגיש תובענות ייצוגיות להגנה על הצרכנים.

35. המשיבים 1-3 טענו בסיכומי הטענות כי החברה נקלעה למשבר כלכלי והפסיקה כבר בשנת 2021 כל פעילות. עוד טענו כי פנו לחברות הדיוור על מנת שישלחו מסרונים רק לצרכנים שהסכימו לכך. עם זאת, בשל מצבם הכלכלי לא נשמר בידיהם המידע הרלבנטי ואין באפשרותם להציג ראיות על קבלת ההסכמות למשלוח המסרונים.

המשיבים הוסיפו וטענו כי גורמים אחרים, ובהם חברת יודקביץ שירותים פיננסיים בע"מ, ניצלו אותם ושלחו מסרונים לציבור ללא אישורם וללא ידיעתם.

36. רועי טען כי עד לחודש מאי 2020 לא היה מעורב בפעילות החברה, ועל כן אינו אחראי למשלוח המסרונים על ידה. לטענתו כל המסרונים מושא בקשת האישור נשלחו קודם לתחילת כהונתו כנושא משרה בחברה. נטען גם כי המבקשים ויתרו על חקירתה של סיגל, ועל כן יש לקבוע כי כל שנטען על ידה הוא בגדר אמת.

37. המשיבים מקבוצת ארבל הדגישו כי רק מסרון אחד מבין שלל המסרונים שאוזכרו בבקשת האישור עסק בהחזרי מס והפנה את הנמען למשיבה 4. נטען כי המשיבים או מי מהם לא היו מעורבים במשלוח המסרונים, כי הם אינם בבחינת "המפרסם", ועל כן לא עומדת למבקשים ולחברי הקבוצה כל עילה כנגדם. לטענתם אין גם כל ראיה לקיומה של "קבוצה" אשר חבריה קיבלו מסרונים שנשלחו על ידי קבוצת ארבל או מסרונים המפנים למי מהם.

38. כל המשיבים טוענים גם כי התובענה אינה ראויה להתברר כתביעה ייצוגית, שכן לא התמלאו התנאים לכך ולא הוכח כי קיימות שאלות משותפות לכל חברי הקבוצה הדורשות ברור. נטען גם כי לא הוכח שלמי מחברי הקבוצה נגרם נזק כלשהו ממשלוח המסרונים.

דין והכרעה

39. כפי שיפורט להלן הגעתי למסקנה כי דין הבקשה לאישור להתקבל כנגד משיבים 1-3, שכן שוכנעתי כי המסרונים שנשלחו למבקשים הם בגדר דבר פרסום כאמור בחוק התקשורת. כן שוכנעתי שמשיבים 1-3 הם בבחינת "המפרסם" של דברי הפרסום, וכי הפרסום מהווה עוולה על פי חוק התקשורת. מצאתי גם כי מתמלאים כל שאר התנאים כנדרש בשלב זה להגשת בקשת אישור.

עוד מצאתי כי לא הוכח שמי מהמשיבים 4 – 8 פרסם את המסרונים או היה מעורב בדרך כלשהי בפרסום. על כן, דין בקשת האישור כנגדם להידחות.

אפתח את הדיון בסקירה תמציתית של התנאים לאישור הגשת תובענה כייצוגית, לאחר מכן אבחן את המסגרת הנורמטיבית על פי חוק התקשורת ואדון בטענות הפרטניות של הצדדים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

הגשת בקשה לאישור - כללי

40. הליך התובענה הייצוגית הוא הליך מיוחד שאינו ככל הליך אזרחי רגיל. בהליך ייצוגי עותר המבקש לקבלת סעדים כנגד המשיב לטובת כלל חברי הקבוצה. לא מדובר במחלוקת מצומצמת בין שני צדדים להליך, אלא במחלוקת שבין ציבור רחב - חברי הקבוצה - לבין המשיב/נתבע, כאשר התובע הייצוגי הוא רק נציגם של חברי הקבוצה ואמור לפעול למענם ולטובתם (ראו ע"א 2967/95 מגן וקשת בע"מ נ' טמפו תעשיות בירה בע"מ, פ"ד נא (2) 312 (1997); א' פלינט וח' ויניצקי תובענות ייצוגיות 29 (2017)).

בכך מקודם אינטרס הפרט, שעניינו במתן האפשרות לקבלת סעד, מקום בו כל אחד מחברי הקבוצה יתקשה לממש את זכותו בעצמו. בדרך כלל מדובר במצבים בהם הנזק שנגרם לכל אחד מיחיד הקבוצה אינו מצדיק נקיטת הליך תביעה אישי. ההכרה במוסד התביעה הייצוגית לקידום האינטרס הפרטי של חברי הקבוצה חשובה גם כאשר לחברי הקבוצה יש קושי לפעול לקידום תביעות אישיות מחמת מורכבות ההליך, מחמת קשיים במימון ההליכים, בשל החשש מפני הגשת תביעה כנגד נתבעים שנתפשים כגורמים חזקים ובעלי השפעה, וכדומה. זאת ועוד, התובענה הייצוגית מאפשרת גם לאוכלוסיות מוחלשות לזכות בסעדים משפטיים אותם לא יוכלו להשיג בכוחות עצמם (ראו למשל: בג"ץ 1893/11 הארגון הארצי של מפעלי השמירה והאבטחה בישראל נ' בית הדין הארצי לעבודה, פסקה 37 (30/8/2015); לתכליות נוספות לחוק ראו סעיף 1 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 וכן החלטתי בת"צ 36568-07-19 עמותת אזרחים למען הסביבה (ע"ד) נ' אלקון מרכז מיחזור (2003) בע"מ (4/2/2021)).

41. ניהול הליך ייצוגי צורך משאבים רבים, הן של הצדדים והן של המערכת השיפוטית. על מנת ליעל את ההליך, לצמצם בהוצאות ניהול ולמנוע ניהול הליכי סרק, נקבע בחוק תובענות ייצוגיות כי ההליך יתנהל בשני שלבים עיקריים; הראשון, שלב הבירור המקדמי, בגדרו מחליט בית המשפט האם לאשר למבקש להגיש את התובענה הייצוגית בשם חברי הקבוצה; והשני, שלב בירור התובענה לגופה (ראו על פיצול ההליך לשניים ועל הטעמים לפיצול: רע"א 2128/09 הפניקס חברה לביטוח בע"מ נ' עמוסי (5/7/2012); א' גורן סוגיות בסדר דין אזרחי 1387 (מהדורה 12 (2012)); א' קלמנט ור' רונן "בחינת עילת התביעה וסיכוייה בשלב אישור התובענה הייצוגית" עיוני משפט מ"ב 5 (התשע"ט)).

42. גם השלב המקדמי, שלב בקשת האישור, אינו ככל שלב מקדמי בהליך אחר; בחינת ההליכים המתנהלים בבתי משפט בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות מלמדת כי מרבית ההליכים מסתיימים בשלב המקדמי של בקשת האישור (א' קלמנט, ק' וינשל-מרגל, י' טרבלוס ור' אבישר-שדה "תובענות ייצוגיות בישראל - פרספקטיבה אמפירית" מחלקת המחקר של הרשות השופטת 21 (2014); פלינט וויניצקי הנ"ל, בעמ' 597). למעשה שלב הדיון בבקשת האישור הוא לב ליבו של הדיון בתובענות ייצוגיות, שלב שבו מובאות מרבית הראיות ונשמעות עיקר הטענות (וראו גם דבריי בהקשר זה בת"צ 64170-11-21 רייך נ' שופרסל בע"מ (2/1/2024)).

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

בהתאם לכך, נקבע כי כבר בשלב המקדמי, קרי בשלב ההכרעה בבקשת האישור, שומה על בית המשפט לבחון האם התקיימו התנאים המקדמיים לאישור התובענה כייצוגית, שאלה עיקריהם: עילת תביעה אישית, המנויה בתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות; העילה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה; יש אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה המיוצגת; המכשיר הייצוגי הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין; קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל על ידי התובע המייצג ובא הכוח המייצג בדרך הולמת ובתום לב (להרחבה ופירוט ראו ברע"א 9617/16 בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' לפינר, פסקה 16 (28/10/2018)). את הליך האישור יש לעבור בזהירות הראויה על מנת שבקשות סרק לא תתקבלנה, ולשם כך שומה על בית המשפט להיכנס לעובי הקורה, ולבחון האם יש סיכוי סביר שהשאלות שבמחלוקת יוכרעו לטובת הקבוצה, אם לאו.

לבחינה זו אפנה כעת, ואפתח בתיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על משלוח הודעות "ספאם".

האיסור על משלוח הודעות ספאם

43. ההתפתחויות הטכנולוגיות בשנים האחרונות והשימוש הרב בתקשורת אלקטרונית, ובמיוחד בתקשורת באמצעות מכשירי טלפון סלולרי, הביאו ליתרונות רבים ולהרחבת אפשרות ההתקשרות, אך הולידו גם תופעות שליליות רבות. אחת התופעות ש"נולדו" בעקבות התפתחויות אלו היא דיוור ישיר והמוני של הודעות פרסומת לנמענים שונים. לדיוור שכזה עשויים להיות יתרונות אך יש בו חסרונות רבים. כך ניתן לשלוח בלחיצת כפתור הודעות רבות לנמענים רבים, בעלויות נמוכות ובמהירות רבה, ולחשוף את הנמענים לחומר שיווקי מגוון, כל זאת מבלי שבידי הנמענים אפשרות מעשית למנוע את קבלת הודעות הפרסום, למיין ולבחון כראוי את תוכן. תופעה זו של משלוח הודעות פרסום, המוכרת כ"דואר זבל" או "הודעות ספאם", גורמת למטרד, עלולה לחשוף נמענים לתכנים פוגעניים, מחייבת את הנמענים להשקיע זמן ומשאבים למיין ההודעות, למחיקת הודעות בלתי רצויות, למשלוח בקשות להימנע מהמשך פרסום, לפגיעה בפרטיות הנמענים ועוד (ראו סקירה ברע"א 1954/14 חזני נ' שמעון הנגבי (סיתונית מועדון דאיה ורחיפה במצנחים) (4/8/2014); רע"א 1326/18 סמארט קלאב אחזקות בע"מ נ' כהן (31/12/2020); רע"א 7064/17 ארד נ' מנקס אונליין טריידינג בע"מ (11/12/2018), פסקה 17 ועוד).

44. על רקע הקשיים המתעוררים בעקבות משלוח הודעות ספאם, בלי שלנמענים ישנם כלים ראויים למנוע אותן, התערבו מחוקקים במדינות רבות וקבעו הוראות שונות המגבילות את משלוח הודעות הספאם. גם המחוקק הישראלי נרתם למאבק בתופעת הודעות הספאם וביום 1/12/2008 נכנס לתוקפו תיקון מס' 40 לחוק התקשורת, הידוע כ"חוק הספאם". תיקון זה אוכף את מודל ה-opt-in, דהיינו אימוץ העיקרון ולפיו נאסר על מפרסם לשלוח הודעות פרסומת לנמען שלא נתן הסכמתו לכך מראש. סעיף 30א(ב) לחוק התקשורת מורה:

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

לא ישגר מפרסם דבר פרסומת באמצעות פקטימיליה, מערכת חיוג אוטומטי, הודעה אלקטרונית או הודעת מסר קצר, בלא קבלת הסכמה מפורשת מראש של הנמען, בכתב, לרבות בהודעה אלקטרונית או בשיחה מוקלטת; חיוג לנמען באמצעות מערכת חיוג אוטומטי בלא הסכמת הנמען כאמור ייחשב הפרה של הוראות סעיף זה, גם אם החיוג הופסק בטרם נענתה השיחה ובחיוג של הנמען למספר שממנו בוצע החיוג מושמע לו דבר פרסומת; פנייה חד-פעמית מטעם מפרסם לנמען שהוא בית עסק או לנמען לשם קבלת תרומה או תעמולה, באחת הדרכים האמורות בסעיף קטן זה, המהווה הצעה להסכים לקבל דבר פרסומת מטעמו, לא תיחשב הפרה של הוראות סעיף זה.

החוק אף מאפשר לנמען שנתן את הסכמתו לבטלה (סעיף 30א(ד)(1) לחוק). לעיקרון הכללי האמור ישנם חריגים שונים שאינם רלוונטיים להליך הנוכחי.

45. כדי להבטיח את אכיפת האיסור, נקבעו בחוק התקשורת הוראות עונשיות (סעיף 30א(ט)), וכן נקבע כי הפרת האיסור מהווה עוולה אזרחית (סעיף 30א(י) לחוק התקשורת).

העוולה כוללת אפוא מספר רכיבים: ההודעה שנשלחה היא "דבר פרסומת"; ההודעה נשלחה באחת מהדרכים האסורות בחוק; ההודעה נשלחה על ידי הנתבע; הנתבע הוא "מפרסם"; העדר הסכמה של התובע וגרימת נזק (ראו: פלינט וויניצקי הנ"ל, בעמ' 587). סעיף 30א(י) לחוק מוסיף וקובע כי בית המשפט מוסמך לפסוק לנמען שקיבל הודעת ספאם פיצוי ללא הוכחת נזק בסכום שלא יעלה על 1,000 ₪ בגין כל דבר פרסום שקיבל.

46. הואיל והגשת תביעות כספיות בגין משלוח הודעות ספאם צורכת זמן ומשאבים רבים כאשר סכום הפיצוי קטן, ועל מנת לחזק את כלי האכיפה האזרחיים, קבע המחוקק בתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, כי הפרת הוראות סעיף 30א' לחוק התקשורת מקימה גם עילה להגשת תובענה ייצוגית (ראו לעניין היתרונות באכיפה אזרחית באמצעות הגשת תובענות ייצוגיות: (דנ"מ 5519/15 יונס נ' מי הגליל תאגיד המים והביוב האזורי בע"מ, פסקה 42 (17/12/2019); א' חיות "התובענה הייצוגית כחלופה לאכיפה אזרחית-ציבורית" משפט ועסקים יט 935, 940 (תשע"ו-2016)).

47. בת"צ (מרכז) 1380-02-22 שמילוביץ נ' בנק דיסקונט לישראל (25/2/2024) (ערעור על פסק הדין הנ"ל נדחה, ע"א 3757/24 שמילוביץ נ' בנק דיסקונט לישראל (6/6/2024)), עמד בית המשפט, כב' השופט ג' שני, על שיקול הדעת המוקנה לבית המשפט בדונו בבקשה לאישור הגשת תובענה ייצוגית בגין משלוח הודעות ספאם. צוין שם, כי על בית המשפט לשאול עצמו מהו המנגנון העדיף ליצירת תמריצים ראויים לאכיפת הדין ולהרתעה יעילה מפני הפרתו, להבדיל מתמריצי יתר והרתעת יתר, שיביאו לפגיעה בלתי מידתית במפרסם ויפגעו בהמשך פעילותו של העסק; או כפי שהגדיר זאת – "יעילות, הוגנות ושיקול דעת שיפוטי בתיקי ספאם" (פסקה 36). צוין שם, כי לצד יתרונותיו הרבים, במכשיר התובענה הייצוגית טמון כוח עצום, שיש להפעילו בהירות המתבקשת, תוך שהודגש בהקשר זה שיקול דעת הנתון לבית המשפט, המאפשר לו שלא לאשר תובענה ייצוגית אף אם כל התנאים הקבועים בחוק תובענות ייצוגיות מתקיימים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

בעת הפעלת שיקול הדעת בבואו להכריע בבקשה לאישור תביעה כייצוגית, שומה על בית המשפט לבחון את מהותה ואת מאפייניה של עילת התביעה הנדונה; את הצורך באכיפת החוק והרתעה מפני הפרתו; עידוד הנמען לממש את זכויותיו, והיקף ההפרה. כן יש לשקול את קיומם של סעדים חלופיים - בענייננו - האפשרות לתבוע ולקבל פיצוי לדוגמה בסך של עד 1,000 ₪ ללא הוכחת נזק בגין כל קבלת דבר פרסומת באופן שמנוגד להוראות סעיף 30א לחוק התקשורת (פסקה 39), ובמקרים מסוימים גם את עובדת היותו של הנתבע - המפרסם - עסק קטן (שם, פסקה 43).

העילה על פי חוק התקשורת

48. כדי להכריע במחלוקת בעניין קיומה של עילה על פי חוק התקשורת, יש להידרש בענייננו למספר שאלות משנה. הראשונה, האם משלוח המסרונים מהווה "דבר פרסומת" שלגביו חלות הוראות חוק התקשורת; השנייה, האם ניתנה על ידי המבקשים הסכמה למשלוח דברי הפרסומת; השלישית, האם המשיבים או מי מהם נכללים בהגדרת "מפרסם" על פי החוק. במסגרת זאת עלינו להידרש גם לטענת המשיבים 1 – 3 בדבר המרמה במשלוח המסרונים, כלומר המשלוח על ידי צדדים שלישיים; הרביעית, האם יש עילת תביעה כנגד המשיבים 2 – 3 שהיו בעלי מניות ונושאי משרה בחברה; לבסוף יש לברר את שאלת אחריותם הנטענת של המשיבים מקבוצת ארבל.

דבר פרסומת

49. סעיף 30א(א) קובע, כי דבר פרסומת הוא כל מסר המופץ באופן מסחרי, שמטרתו לעודד רכישת מוצר או שירות או לעודד הוצאה כספית בדרך אחרת (לפרשנות הסעיף ראו, בין היתר: רע"א 4704/20 בן-עמי נ' Facebook Ireland Ltd. (9/2/2021); ת"צ 1380-02-22 הנ"ל ועוד) (יוער כי סעיף 30א(א) כולל הגדרות נוספות לדבר פרסומת אך אלו אינן נוגעות לענייננו).

50. בסיכומי המשיבים 1-3 נטען כי לא נעשה בירור לגבי טיב ההודעות, וכי יש לבחון האם הן מהוות פרסומת. עוד נטען בהקשר זה, כי ביצוע הבדיקה (ככל הנראה לזכאות להחזר מס - ר' ס' על ידי המשיבים 1-3 הייתה כרוכה בהשקעת משאבים, ועל כן ההודעה הציעה למעשה מתנה - קרי, בדיקה בחינם, ולא מדובר בניסיון למכור שירות (סעיף 112 לסיכומים). עוד נטען, שהיה על המבקשים להוכיח שבמשלוח ההודעות היו גלומים רווח או טובת הנאה למשיבים, ולא נעשה כך בהליך (סעיף 123).

אין בטענות אלה כל ממש. המשיבים 1-3 לא שלחו את ההודעות המציעות לברר עבור הנמענים את זכותם לקבל החזר מס לשם שמיים, אלא על מנת שהבדיקות שיערכו עבור הנמענים ויובילו לתוצאה חיובית יגררו אחריהן גם התקשרות עמם בשירות, תמורת תשלום כמובן - זה היה עסקם וזו הייתה פרנסתם (השוו: ת"צ (מחוזי חי') 24822-02-20 לב נ' דאבלטק בע"מ (24/2/2021); פלינט וויניצקי הנ"ל בעמ' 588). דברים אלה רלוונטיים גם ביחס להודעות שהציעו שירותים נוספים, כמו רכישת מוצרים באינטרנט, הצטרפות למועדוני לקוחות וכיוצ"ב (סעיף 25 לבשת האישור, נספח 24 לבקשת האישור). אפנה בהקשר זה גם לרע"א 4806/17 פסגות בית השקעות בע"מ נ' גלסברג (25/10/2017), בו נקבע מפורשות, כי הגדרת "דבר פרסומת" מסבה עצמה גם על מסרים שנועדו למשוך

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

את הנמען להתקשר עם המפרסם שלא באמצעות מסר מפורש וישיר, אלא בדרכים עקיפות - כפי שעושות ההודעות מושא בקשת האישור.

51. דברים אלו רלוונטיים גם ביחס להודעה שנשלחה ודף הנחיתה אליו הוביל הקישור שצורף לה כלל הסכם התקשרות עם המשיבה 4 מקבוצת ארבל (נספח 30 לבקשת האישור).

טענת ההסכמה

52. כאמור לעיל, המשיבים 1-3 טענו, וגם המשיבים 4-8 בהסתמך עליהם, כי נשלחו הודעות רק לנמענים שנתנו לכך את הסכמתם (כתב התשובה, ללא מספור, סעיף 33 לסיכומים). המשיבים לא צירפו ראיה כלשהי המוכיחה את טענתם, והסבירו שהם איבדו את כל המידע שהיה ברשותם ויכול היה להוכיח את הטענה מאחר שלא שילמו לספקים ובהם הספקים ששמרו עבורם את המידע.

53. סוגיה זו לובנה ארוכות גם בחקירת המשיב 3, רועי חיימוב. לדבריו, אין לו ידע אישי על ההודעות שנשלחו בתקופה הרלוונטית לבקשת האישור, שכן באותה העת הוא כלל לא עבד בחברה (אולם כפי שנראה להלן הדברים אינם מדויקים). עם זאת, הוא ידע להסביר כי ממה שהבין לאחר שנכנס לחברה, לפי הנתען בחודש מאי 2020, הסכמת הנמען לקבל דברי פרסומת יכולה הייתה להתקבל במספר דרכים; בשיחות עם הלקוחות; ברישום לקמפיין באתר אינטרנט והכנסת פרטים אישיים; ואישור קבלת דיוורים פרסומיים (עמ' 18 וראו גם בעמ' 47). גרסה זו של חיימוב לא נתמכה באסמכתה כלשהי. הוא הסביר שבתקופת הקורונה החברה נקלעה לקשיים כלכליים שבעטיים לא הצליחה לשלם לספקים שלה, ובהם לחברת בזק ששמרה עבורה את הנתונים. אי התשלום הוביל לדבריו למחיקת הנתונים, וניסיונות שלו לשחזר אותם - לרבות באמצעות פנייה לחברה חיצונית בשם ג'יט פון - עלו בתוהו (עמ' 19).

54. אלא שעל אף הטענות, בנספח 7 מציין נציג השירות עמו התכתב חיימוב, שמי שביקש למחוק את הנתונים הוא חיימוב עצמו:

I have checked the history page on your account and I saw that you deleted some forms and submissions. They were permanently deleted from our system and they can't be restored.

(וראו גם עמ' 24 לפרוטוקול).

כשרועי נשאל מדוע לא הגיש הוכחה לתיק בית המשפט בנוגע לטענת ההסכמה, הוא ביקש במענה לכך להציג לראשונה מסמך - טבלת אקסל, בה רשומות לכאורה כתובות ip של לקוחות שהסכימו לקבל הודעות פרסומיות (עמ' 20, סומנה מש/2). חיימוב השיב שהוא השיג את המסמך רק לאחרונה (אך לא פירט מתי במדויק). לפי הנתען, הטבלה נוצרת באופן אוטומטי, באמצעות תוכנה של 019, כשאדם מסמן שהוא מעוניין לקבל מסרים פרסומיים (עמ' 21). על אף האמור, לדבריו של חיימוב

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

עצמו לא ניתן להוכיח שכתובות ה- ip משויכות לטלפונים הסלולריים של המבקשים מבלי שהם נותנים את הסכמתם לכך (עמ' 22).

המשיבים נמנעו מלזמן עדים כלשהם להוכחת טענת רישום ההסכמות ואפילו לא זימנו עדים להוכיח את אבדן הראיות שיכלו להוכיח את ההסכמות.

55. דין טענת ההסכמה, אף מבלי להידרש לסוגיות הראייתיות, להידחות. המשיבים לא הוכיחו כי המבקשים או מי מהם הסכימו לקבל הודעות, ואף לא צירפו כל הוכחה, פרט לעדות רועי עצמו, המעידה על האופן שבו פעלו המערכות האלקטרוניות בהן השתמשו, ועל כך שהודעות פרסומיות נשלחו רק לנמענים שנתנו לכך את הסכמתם. בהקשר זה יצוין, שאמנם, הנטל הבסיסי להוכיח את רכיבי העוולה מוטל על המבקשים. אולם, בפסיקת בית המשפט העליון נקבע זה מכבר כי הצהרת הנמען כי למיטב ידיעתו לא נתן הסכמה למשלוח דברי הפרסומת (כפי שהעידו המבקשים בענייננו), מעבירה את נטל הראיה אל כתפי המפרסם-הנתבע. במצב דברים זה, אם לא הציג המפרסם ראיה להסכמה ראשונית, ובהתקיים יתר התנאים המצוינים בחוק התקשורת, ככלל תתקבל תביעת הנמען (רע"א 4704/20 הנ"ל). יוער, כי קביעה זו חלה גם מקום בו הנתבע אינו מסוגל להראות כי ההסכמה ניתנה לו נוכח קושי טכני כזה או אחר (רע"א 1231/17 ד' נ' אימפרשן מדיה בע"מ, פסקה ח' (20/4/2017)).

מצב דברים זה מתקיים בענייננו, שהרי לשיטת רועי עצמו לא ניתן לא ניתן להוכיח מן הטבלה שצירף שהמבקשים נתנו הסכמה לקבל דברי פרסומת.

מיהו המפרסם

56. חוק התקשורת מטיל מגבלות על משלוח "דבר פרסום" ומטיל אחריות על מי ששלח דבר פרסום בניגוד להוראות החוק. בסעיף 30א(א) מוגדר מפרסם כך:

"מפרסם" – מי ששמו או מענו מופיעים בדבר הפרסומת כמען להתקשרות לשם רכישתו של נוצא דבר הפרסומת, מי שתוכנו של דבר הפרסומת עשוי לפרסם את עסקיו או לקדם את מטרותיו, ובכלל זה לקדם קבלת תרומות או תעמולה, או מי שמשווק את נוצא דבר הפרסומת בעבור אחר; לעניין זה, לא יראו כמפרסם מי שביצע, בעבור אחר, פעולת שיגור של דבר פרסומת כשירות בזק לפי רישיון או תקנות ההיתר הכללי, לפי העניין;

הגדרת המפרסם היא רחבה אפוא, וכוללת גם גורמים שיתכן שלא היו מעורבים ישירות במשלוח דבר הפרסום, כמו מי ששמו מופיע כמען להתקשרות, מי שעשוי ליהנות מדבר הפרסום ועוד. כך ברע"א 1326/18 הנ"ל מציין בית המשפט כי ההגדרה הרחבה של המפרסם נועדה לקדם את התכלית ההרתעתית של החוק. באותו מקרה נקבע גם כי מאחר שלמזמין הפרסום הכלים למנוע משלוח הודעות "ספאם", יש להטיל עליו אחריות גם כאשר הסכמתו למשלוח הודעות בשמו נלמדת על דרך השתיקה (שם פסקה 17).

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

57. כפי שניתן ללמוד מהמסרונים שנשלחו למבקשים ובשים לב לעדויות, ניתן לקבוע כי איגרות היא שפרסמה את המסרונים (ראו עדות רועי עמ' 16, 17 לפרוטוקול, תצהירי סיגל ורועי בהם אישרו כי שלחו את ההודעות לנמענים). המסרונים נועדו לקדם את עסקיה של איגרות, שיווקו את השירותים שהעניקה ללקוחות ונועדו להביא את הנמענים ללחוץ על הקישוריות, להגיע לאתר של החברה ולהיחשף לפרסומיה של החברה ולשירותים שנתנה.

58. חשוב להדגיש כי גם במסרון שנשלח ליוגב ביום 23/7/2020, שבו הוצעו לנמען שירותים של גביית החזרי מס, הלחיצה על הקישורית הובילה לדף אינטרנט (נחיתה) שבו מופיעה בכותרת איגרות שכן נאמר "ברוכים הבאים לאיגרות האוצר – עמית החזרי מס" (נספח 29). רק בהמשך הועבר הנמען להסכם ההתקשרות עם עמית החזרי מס (נספח 30 לבקשה).

59. נזכיר כי אין מחלוקת שהמסרונים לא כללו כל אפשרות להודיע על סירוב ועל הסרת שמו של הנמען מרשימת הדיוור וגם בכך יש משום הפרת הוראות חוק התקשורת.

טענת המרמה במשלוח המסרונים

60. המשיבים טוענים כי לאחר קבלת המסמכים במסגרת ההליכים להגעה להסדר, הבינו כי רומז על ידי צדדים שלישיים. לטענתם התברר להם כי צדדים שלישיים ניצלו את מערכת הדיוור שלהם ושלחו הודעות לנמענים, בניגוד להוראות חוק התקשורת. המשיבים שולחים אצבע מאשימה לחברת יודקביץ שירותים פיננסיים בע"מ, שהיא חברה המתחרה עמם, וטוענת כי קבלני המשנה שפעלו עבור איגרות עשו עמה יד אחת וניצלו את מערכת הדיוור שלה. עוד טענו כי מעולם לא הסכימו לניצול מערכות הדיוור שלהם עבור הצדדים השלישיים וכי לא ידעו על כך מאום. על כן, כך לטענתם, הם אינם אחראים לנזק שנגרם למי מחברי הקבוצה בעקבות משלוח המסרונים עבור הצדדים השלישיים, שכן המפרסמים היו אותם צדדים.

61. טענה זו אינה יכולה להועיל למשיבים. אין לפניי שמץ ראיה על כך שגורם כלשהו עשה שימוש במערכות הדיוור של איגרות לשם קידום ופרסום של השירותים שניתנו על ידי יודקביץ או כל צד שלישי אחר. המשיבים לא הציגו כל ראיה על שימוש בדיוור שלהם לטובת צדדים שלישיים, לא הציגו ראיה כי מסרונים שנשלחו על ידי קבלני המשנה של איגרות היו פרסום של צד ג'.

62. רועי העיד (עמ' 31) כי לאיגרות היו שני קבלני משנה שעסקו בדיוור ההודעות. עוד העיד כי לכל קבלן היה כ-2 – 3 עובדים, וכי לעובדים אלו הייתה גישה לכל מערכות המחשב של החברה (שם).

איש מקבלני המשנה או מעובדי הקבלנים לא הגיע לעדות ולא מסר כל ראיה בדבר שימוש של צדדים שלישיים במערכות של החברה. יתרה מזאת, רועי אישר כי הדומיין של החברה היה AGROT.ORG.IL, וראינו כי במסרונים מושא הבקשה, לחיצה על הקישורית הפנתה לאתר החברה ולא לאתר של גורם זר כלשהו (למעט ההפניה לאתר של עמית החזרי מס). רועי גם לא ידע להסביר כיצד נעשה שימוש על ידי יודקביץ או אחרים במערכת הדיוור של איגרות. בעדותו (עמ' 38) ציין כי

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

"אני אומר לך שהם השתמשו בשם או במערכות או בשם שלי או בכסף שלי, לא משנה מה, WHATEVER, זה בן אדם שהוא מתחרה שלנו".

מדברים אלו לא ניתן להבין כיצד, אם בכלל, פעלו הצדדים השלישיים והפיצו דברי פרסום ממערכותיה של איגרות.

63. בכל מקרה, הואיל וגם לגרסת רועי, קבלני המשנה שעסקו בדיוור היו מחוברים למערכות החברה ועבדו ממשרדי החברה (עמ' 31), הרי שהייתה מוטלת על איגרות החובה לפקח על עבודתם ולוודא שהם פועלים כדין עבור איגרות ולא עבור צדדים זרים. כך למשל ברע"א 1326/18 הנ"ל נאמר: "[...] גם אם הגורם המסחרי הראה שדבר הפרסומת לא שוגר על ידו, עדיין ניתן ואף ראוי בנסיבות מסוימות לייחס לו אחריות בגין מעשה השיגור, קרי: בשל משלוח הספאם – וזאת מכוח הוראות פקודת הנזיקין המטילות אחריות בגין מעשי הזולת על "מעביד" (סעיף 13 לפקודת הנזיקין); "משדל" (סעיף 12 לפקודה); "שולח" (סעיף 14 לפקודה) ואף על "מזמין" בהתקיים חריגים מסוימים (סעיף 15 לפקודה)" (שם פסקה 11).

בהעדר כל ראיה בדבר פעילותם של אותם קבלני משנה, אין לי אלא להניח, כנדרש בשלב זה של ההליך, כי לאיגרות אחריות כמזמין לכל פעילותיהם של קבלני המשנה.

64. חשוב לציין עוד כי במסגרת הבקשה לאישור הסדר פשרה (בקשה מס' 10) צורף תצהיר של רועי שבו צוין בסעיף 3 כדלקמן:

אני מצהיר כי בשנת 2020 שלחנו, סיגל צ'ימן חיימוב (אשתי) (להלן: "סיגל") ואני, באמצעות חברת איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ("להלן: "איגרות האוצר") 757,719 הודעות סמס פרסומיות ללקוחות החברה ולציבור הרחב וזאת במטרה לאתר לקוחות לשירותים שלנו והן כדי לשווק לחברת עמית החזרי מס בע"מ (להלן: "עמית החזרי מס") פרטי קשר של לקוחות פוטנציאליים (להלן: "לידים"). השתמשנו על דעת עצמנו, בשמה, באתר ובדפי הנחיתה של עמית החזרי מס. מספר ההודעות הפרסומיות המזכירות את עמית החזרי מס, מתוך כלל ההודעות הוא 52,182 הודעות, כלומר כ-6.75% מסך ההודעות הכולל.

כך גם הצהירה סיגל (סעיף 3 לתצהיר). אין בתצהירים כל אזכור כי הודעה כלשהי מתוך 757,719 ההודעות, נשלחה על ידי צד ג' כלשהו ללא ידיעתם של המשיבים (לתצהירים צורפו גם טבלאות) (יוער כי בדיון מיום 9/4/2025 אישרתי את הגשת המסמכים שצורפו לבקשה לאישור הסדר הפשרה כראיה בתיק, עמ' 35).

כך או כך, לצורך שלב זה של ההליך, די בכך שהמשיבים אישרו כי שלחו הודעות המפרות את הוראות חוק התקשורת, כדי לבסס את עילת התביעה. ההיקף המדויק של ההודעות שנשלחו יתברר,

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

ככל שיהיה צורך, בשלב מאוחר יותר של ההליך. על כן, יש לקבוע כי איגרות היא הגורם שפרסם את המסרונים המפרים.

אחריות אישית של רועי וסיגל

65. בבקשתם טוענים המבקשים כי יש לאשר את בקשת האישור גם כנגד משיבים 2, 3, אשר שימשו כבעלי מניות (כל אחד בתקופתו), כדירקטורים וכמנהלים באיגרות.

המשיבים התנגדו בתשובתם ובסיכומי הטענות להטלת האחריות האישית עליהם (סעיף 81 לסיכומי הטענות). לטענתם אם יש מקום להטיל אחריות, הרי שרק איגרות נושאת בה, וכי אין בבקשה די כדי לבסס עילת תביעה אישית כנגד רועי וסיגל.

66. בשאלה זו של האחריות האישית של רועי וסיגל דעתי כדעת המבקשים, והגעתי למסקנה כי יש לאשר את הגשת התביעה גם כנגדם.

67. סוגיית האחריות האישית של נושאי משרה בתאגיד לחובות התאגיד בכלל ואחריותם למשלוח הודעות ספאם בפרט, נדונה לא אחת על ידי בתי המשפט וניתן למצוא בה גישות שונות (ראו ת"צ (חיפה) 10681-03-23 פרייפלד נ' וודסטוק גאלרי בע"מ, פסקה 55 (28/11/2024), ופירוט הגישות השונות כפי שמצא ביטוי בפסיקת בתי משפט, שם).

הבסיס לאחריותו האישית של נושא משרה בתאגיד למשלוח הודעות הספאם על ידי התאגיד עשוי להימצא במקורות שונים; ניתן לבסס את האחריות על דיני החברות המטילים, בנסיבות מתאימות, אחריות על נושא המשרה לחובות התאגיד (למשל מקום בו על נושא המשרה רובץ אשם אישי (סובייקטיבי) למעשים או מחדלים שיש בהם משום ביצוע עוולה או הפרת חובה חוקית, ראו ע"א 7721/22 ולטר נ' עו"ד יוסף שטבהולץ (24/12/2024); וכן סעיף 288 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018, המטיל על נושאי משרה בחברה חייבים ישירים כלפי נושיה של החברה, וכן ע"א 1734/21 ברוט נ' חברת השקעות דיסקונט בע"מ, סעיף 19 לפסק דינו של השופט ד' מינץ [נבו] (27/4/2023); לעיתים ניתן "להרים את מסך ההתאגדות" ולחייב את בעל המניות בחברה בחובותיה של החברה (סעיף 6 לחוק החברות, התשנ"ט-1999; ע"א 407/89 צוק אור בע"מ נ' קאר סקויריטי בע"מ, פ"ד מח(5) 661 (1994); ע"א 3807/12 מרכז העיר אשדוד ק.א בע"מ נ' שמעון (22/1/2015)).

68. לעיתים נושאי המשרה חייבים בחובות התאגיד מכוח אחריותם האישית למעשי העוולה שביצע התאגיד. אחריות אישית שכזו עשויה להימצא בדין הכללי ובדיני הנזיקין, אולם עשויה להימצא גם בהוראות חוק התקשורת עצמן (ראו רע"א 1621/16 MEGA ADVANCED MATHEMATICAL SYSTEM LTD נ' עו"ד עמית זילברג, פסקה 12 (14/6/2016)). כך קובע למשל סעיף 30א'(ח) לחוק התקשורת:

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

מנהל של תאגיד וכן מי שאחראי לתחומי השיווק או הפרסום בתאגיד (בסעיף זה – נושא משרה בתאגיד) חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה לפי סעיף קטן (ו) בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין; נעברה עבירה בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה בתאגיד הפך את חובתו לפי סעיף קטן זה, אלא אם כן עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

סעיף זה עוסק לכאורה רק באחריות פלילית של התאגיד, אולם דומה כי ניתן ללמוד ממנו גם על אחריותו של נושא המשרה בהליך האזרחי. הוראה זו מטילה על נושאי המשרה חובת פיקוח וכוללת חזקה בדבר אחריותו של נושא המשרה, אלא אם יוכח כי "[...] עשה כל שניתן כדי למלא חובתו".

69. מהטלת חובת הפיקוח והטלת האחריות הפלילית על נושא המשרה שמפר את חובת הפיקוח ניתן להגיע למסקנה כי הפרת חובת הפיקוח מהווה גם עוולה אזרחית על פי חוק התקשורת ועל פי פקודת הנזיקין, שהרי הפרת החובה מהווה גם הפרת חובה חוקית המהווה עוולה לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין (ראו הוראת סעיף 30א'ט) ולפיה הפרת הוראת סעיף 30א' היא עוולה אזרחית שהוראת פקודת הנזיקין יחולו עליה) (ראו גם דעות אחרות בת"צ 10681-03-23 הנ"ל; ת"צ 51870-12-17 וייס נ' זיפי אחזקות בע"מ (7/8/2025)).

70. לעיתים ניתן לכלול גם את נושא המשרה או בעל השליטה בתאגיד בהגדרת "המפרסם", כפי שפורטה לעיל (פסקה 56 ואילך). ראינו כי ההגדרה הרחבה של המפרסם נועדה לתמרץ עמידה בהוראות החוק, ועל כן הוספת בעל השליטה בתאגיד להגדרת "המפרסם", במקרים המתאימים לכך, עשויה אף היא לסייע בהשגת תכלית החוק.

71. ודוקו, כאשר עוסקים בחברות מעטים, כדוגמת חברת איגרות, בהן בעל השליטה או נושא המשרה העיקרי הוא גם הגורם הדומיננטי בכל פעילות החברה והוא הנהנה העיקרי מפעילות החברה, הימנעות מהטלת אחריות פלילית ואזרחית עלולה לאפשר התחמקות מאחריות אישית והסתרתו מאחורי פרגוד ההתאגדות ובכך לסכל את תכלית החוק.

72. במקרה הנוכחי עולה לכאורה כי רועי וסיגל היו מעורבים אישית בכל פעולותיה של החברה במשלוח המסרונים. בדיון מיום 11/7/2022 ציין רועי כי "אני שלחתי הודעות SMS אבל לא הייתה לי המערכת כדי לשמור את הנתונים ולשמור על עצמי" (עמ' 4 שורות 20 – 21).

73. בעדותו סיפר רועי על קבלני משנה שפעלו במשרדי החברה, אולם אין שום טענה או ראייה כי מישהו אחר, פרט לרועי וסיגל, הועסק על ידי החברה, קבע את נוסח המסרונים שנשלחו על ידי קבלני הדיוור, או שעסק בפרסום שירותי החברה. מדובר למעשה בבני זוג שניהלו בעצמם את כל הפעילות של החברה. אם המשיבים לא היו מעורבים אישית במתן הוראות לקבלני המשנה למי וכיצד לשלוח את המסרונים, היה צפוי שיביאו ראיות על כך, בין הנחיות בכתב שמסרו לקבלני המשנה ובין ראיות בעל פה של עדים. מאחר שלא עשו מאום ולא הביאו שמץ ראיה על אודות מי שהנחה את הקבלנים,

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

יש להניח כי רועי וסיגל הם שעשו כן ועל כן ניתן לייחס להם אחריות אישית לכל פעולות משלוח המסרונים לצורך השלב הנוכחי של ההליך.

74. כאן ראוי לציין כי רועי טען כי החל לעבוד בחברה בחודש מאי 2020, עת הועברו אליו המניות והוא מונה כדירקטור (ראו גם עדותו עמ' 16, תצהיר מש/1 סעיף 31). בהתאם טען כי אין לייחס לו כל אחריות לפעולות שנעשו לפני כן. גרסה זו של רועי אינה יכולה להתקבל.

75. בדיון מיום 11/7/2022 טען רועי "אני פתחתי את החברה בשנת 2019, שנה שבה הייתה קורונה. היו לי הפסדים כלכליים בחברה". "[...] סה"כ היו לי 4 עובדים". "אני שלחתי הודעות SMS [...]" (ההדגשות הוספו, ר'ס'). גרסה זו אינה מתיישבת עם הטענה כי החל לעבוד בחברה רק במאי 2020.

76. עוד ראינו כי לתצהיר שצורף לבקשה לאישור הסדר הפשרה צורף טופס 106 של רועי לשנת 2020, כלומר טופס המעיד על כל הכנסותיו באותה שנה (נספח 9 לתצהיר). בטופס זה נרשם כי רועי עבד בחברה החל מינואר 2020. אמנם רועי העיד כי אינו יודע מדוע נרשם כך (עמ' 32), אולם המשיבים לא הביאו כל ראיה נוספת, לא זימנו את עובדי החברה, את רואה החשבון, או כלעד אחר שיכל להבהיר מתי החל רועי לעבוד. בשים לב לאמור, דומה שניתן לקבוע, בשלב זה, כי יש די ראיות המלמדות כי רועי היה מעורב בפעילות החברה בכל שנת 2020 ובכל תקופת שליחת המסרונים המפרים.

לעומת זאת, בטופס 106 של סיגל נרשם כי עבדה רק בחודש 07/2020 – 11/2020. עם זאת, המשיבים אינם כופרים בכך שסיגל הייתה מנהלת החברה בכל התקופה הרלבנטית, ודי בכך בשלב זה של ההליך.

77. בטרם סיום הדיון בפרק זה אעיר כי ניתן למצוא בפסיקה ובספרות גישה ולפיה הטלת אחריות אישית על מנהלים בתאגיד בשל משלוח הודעות ספאם אינה ראויה, אינה הוגנת ואינה מידתית ועלולה לפגוע בתכליות של דיני התובענות הייצוגיות. כך למשל נאמר בספרם של פלינט וויניצקי הנ"ל, בעמ' 591-592:

הנפת חרב של עשרות מיליוני ₪ מעל ראשם של אנשים פרטיים, רק משום שהם מנהלים בתאגיד אשר הוגשה נגדו תביעה ייצוגית, אינו דבר של מה בכך. כאשר מוגשת תובענה שכזאת, סביר להניח שמנהלי התאגיד ימהרו להגיע לפשרה בעניין, גם אם היא אינה משרתת את טובת התאגיד עצמו, רק כדי להסיר את החרב המתנוססת מעל ראשם. הנחה זו מתחזקת במיוחד בשים לב לכך שמרבית התובענות אשר אושרו בתחום זה, לא היו נגד חברות ענק מבוססות אשר יכולות לשפות את המנהלים בסכומים שכאלה או שסביר להניח שיש להם ביטוחים מתאימים בהיקף הנדרש. ניטול לדוגמה בהקשר זה את התובענה הייצוגית אשר אושרה בעניין זילברג – עליון, שבגדרה היה מדובר בחברות קטנות יחסית, ולמרות זאת אושרה נגד בעלי המניות ונושאי המשרה בהן תובענה ייצוגית על סך 50 מיליון ₪ בשל משלוח

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

דברי פרסומת על ידי חברות פרסום אשר הועסקו על ידי התאגיד הנתבע. מדובר בתוצאה מרחיקת לכת, המעוררת ספק רב באשר להוגנות הדיון בתובענה ייצוגית נגד אותם אנשים פרטיים. לפיכך, ובשל המשמעות הכבדה של אישור תובענה ייצוגית נגד אנשים פרטיים, דומה כי ניהול תובענה ייצוגית נגדם בגין הפרת החוראות חוק התקשורת, רק משום שהם שימשו בעת הרלוונטית מנהלים של התאגיד הנתבע, עשוי שלא להוות את הדרך היעילה וההוגנת.

גישה זו עשויה להיות נכונה כאשר עוסקים בתאגידים המעסיקים עובדים רבים ושבה נושאי המשרה אינה מעורבים אישית במשלוח הודעות הספאם. לא כך בחברות כמו זו שלפנינו שבה רק נושאי המשרה ובעלי המניות הם שפועלים בשם התאגיד, מעורבים בכל מעשיו ועל כן נושאים באחריות אישית בשל מעשיהם שלהם. כפי שצינתי לעיל, הימנעות מהטלת אחריות אישית על נושאי המשרה רק מאחר שדברי הפרסומת נשלחו בשם תאגיד, עלולה להביא להתחמקות מאחריות ולהסתתרות מאחורי פרגוד ההתאגדות לשם ביצוע עוולת על פי חוק התקשורת. ודוקו, כאשר גורם כלשהו מתקשר בעסקה עם תאגיד הוא מודע, או אמור להיות מודע, להבדלים בין התאגיד לבין בעלי המניות ונושאי המשרה ועליו להביא בחשבון את הסיכונים הנובעים מהתקשרות עם התאגיד. לא כך כאשר מדובר במי שלא התקשר מרצון עם התאגיד אלא נפגע, שלא מרצונו, ממעשי מי שפעלו באמצעות התאגיד. הטלת אחריות אישית במצבים שכאלו תרתיע מפני הפרת הדין ותרתיע את מי שמבקש להסתתר מאחורי פרגוד ההתאגדות כדי לבצע עוולות.

78. ניתן לסכם פרק זה ולקבוע כי לצורך השלב הנוכחי בהליך, בו נדרשים המבקשים לשכנע את כי קיימת אפשרות סבירה שתוכח עילת התביעה של חברי הקבוצה כנגד רועי וסיגל, די באמור לעיל כדי לעמוד בדרישה ויש לקבוע כי לכאורה יש להטיל עליהם אחריות אישית שלהם לפרסום.

אחריות המשיבים מקבוצת ארבל

79. כפי שראינו לעיל ההודעה היחידה שקישרה את המבקשים למשיבים מקבוצת ארבל היא ההודעה מיום 23/7/2020 שנשלחה ליוגב (נספח 28 לבקשת האישור). עוד ראינו כי הלחיצה על הקישורית בהודעה הובילה לדף נחיתה באתר של איגרות שבו צוין "ברוכים הבאים לאיגרות האוצר – עמית החזרי מס". עוד ראינו כי הנמען יכול למלא את פרטיו בשאלון ובסופו הופנה להסכם התקשרות עם עמית החזרי מס (נספח 30 לבקשת האישור).

80. מהראיות שהובאו עולה כי מי ששלח את ההודעה הייתה חברת איגרות. אין שום ראיה המצביעה על מעורבותם של מי מהמשיבים מקבוצת ארבל בהכנת ההודעה, בניסוחה, בהתקשרות עם חברת הדיוור או במשלוח ההודעה לנמענים.

81. עוד נספר כי מעדותו של רועי עולה כי איגרות לא העסיקה בעלי רשיון למתן ייעוץ פניסיוני ופיננסי בעצמה, אלא פעלה באמצעות צדדים שלישיים עמם התקשרה (עמ' 13 – 14).

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

רועי העיד כי בכלמקרה הלקוחות שפנו לקבלת שירות של החזרי מס היו לקוחות של איגרות, שילמו את העמלה לאיגרות ואיגרות הייתה מעבירה תשלום לספקי השירות (עמ' 14 – 15). לדבריו "הלקוח הוא לקוח של החברה הוא לא לקוח של אף חברה אחרת. הלקוח הוא לקוח שלנו" (עמ' 14 שורות 37-38).

82. בחודש יוני 2020, כך לעדותו (עמ' 13 שורה 28) הוא יצר קשר עם קבוצת ארבל. לגרסתו איגרות פעלה לשיווק קבוצת ארבל (עמ' 41). רועי העיד כי תחילה נוצר קשר עם עמית החזרי מס ורק לאחר מכן הוסכם גם על שיווק הפעילות של חברת ארבל סוכנות לביטוח בע"מ (עמ' 41 שורה 32). אף שרועי העיד כי נכרת הסכם עם עמית החזרי מס, הרי שההסכם שצורף הוא רק הסכם שנכרת עם עמית ארבל סוכנות לביטוח (2008) בע"מ (נספח מב/5). מדובר בהסכם מחודש ספטמבר 2020 ואין לפנינו הסכם כלשהו שנחתם עם עמית החזרי מס לפני כן (ראו עדות רועי עמ' 44 – 45).

83. יוער כי בעמ' 8 להסכם עם ארבל ביטוח נמצאת טבלה המפרטת את השירותים שתיתן ארבל ואת העמלות שישולמו לאיגרות, ובין היתר מצוין כי ינתן שירות של "החזרי מס פתיחת תיק סוף תהליך". עם זאת ההסכם עצמו עוסק רק בשיווק מוצרי הביטוח.

84. מרדכי ארבל העיד כי הוא מכיר את רועי וסיגל וכי הקשר עמם נוצר בחודש ספטמבר 2020 כאשר רועי הציע לעמית החזרי מס את שירותיה של איגרות (עמ' 53 שורה 23). בעקבות הפגישה עמו נחתם ההסכם שצורף וסומן מב/5. ארבל הכחיש כי נחתם בין הצדדים הסכם קודם לגבי שיווק שירותיה של עמית החזרי מס (עמ' 54 שורה 12). ארבל כפר בכל קשר בין קבוצת ארבל להודעה מיום 23/7/2020 (שם).

85. לגרסתו, במסגרת ההסכם עם איגרות מחודש ספטמבר 2020 הוסכם והובהר כי איגרות תפעל על פי הדין וכי לא יישלחו הודעות לנמענים שאינם מסכימים לכך (עמ' 60). מכל מקום, כך לגרסת קבוצת ארבל, גם מההודעה שנשלחה ליוגב עולה כי הנמען מופנה לאיגרות ורק אם הוא מעוניין בשירות, הוא מופנה להסכם עם עמית החזרי מס. לפיכך, כך נטען, אין בהודעות שנשלחו לנמענים כדי להוות פרסום של עמית החזרי מס אלא רק של איגרות, וכי רק מי שרצה בכך הופנה לאתר של קבוצת ארבל (עמ' 59).

86. ניתן לסכם את הראיות ולהבהיר כי אין לפנינו ראיה כלשהי על הסכמה של קבוצת ארבל למשלוח הודעות קודם לחודש ספטמבר 2020. אין גם שמץ ראיה למעורבות של קבוצת ארבל במשלוח ההודעה ליוגב, ואין ראיה כי לאחר ספטמבר 2020 נשלחו לנמענים הודעות כלשהן שיש בהן משום הפרה של הוראות חוק התקשורת.

87. מדברים אלו עולה שקיים קושי של ממש לקבוע כי יסודות העוולה מתקיימים לגבי משיבי קבוצת ארבל, ובפרט יסוד משלוח ההודעות על ידי מפרסם. אבהיר. בהתאם לעקרונות שפורטו לעיל נקל לראות בהודעה המציעה לנמענים לברר את זכאותם להחזר מס כהודעת פרסומת. עם זאת לא

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

ניתן לראות בעמית החזרי מס או מי מהמשיבות האחרות מהקבוצה כ"מפרסם". ודוקו, "שיגור" דבר פרסומת הוא אחד מיסודות העוולה הקבועה בסעיף 30א לחוק התקשורת, ובהתאם מי שנושא באחריות ישירה למשלוח דבר פרסומת הוא אותו גורם ששיגר את ההודעה. הרציונאל מאחורי קביעה זו הוא קביעת מנגנון מאוזן, שמצד אחד מטיל אחריות ישירה על השולח בפועל, ומצד שני מונע הרתעת יתר והטלת אחריות אוטומטית על כל מזמין, גם אם השיגור הפסול של דבר הפרסומת נעשה בלא ידיעתו ואף בניגוד לדעתו (רע"א 1326/18 הנ"ל). יוער, כי מאחר שלא אחת יש קושי לאתר את הגורם ששלח בפועל את ההודעה, הנחת המוצא היא שהודעת פרסום המפרסמת את עסקיו של גורם מסוים - שוגרה על ידי אותו גורם; וככל שזה טוען כי ההודעות שוגרו על ידי חברת פרסום, עליו להוכיח זאת. בענייננו, אין מחלוקת של ממש על כך שההודעות לא נשלחו על ידי קבוצת ארבל, אלא על ידי איגרות או מי מטעמם.

למען שלמות התמונה אזכיר כי לעיתים ניתן ליחס אחריות שילוחית למי ששלח דבר פרסומת המהווה הפרה של חוק התקשורת למי שעבורו בוצע הפרסום (רע"א 1326/18 הנ"ל פסקה 11). לענייננו רלוונטי ניתן למצוא בסיס להטלת אחריות שילוחית בסעיף 15(3) לפקודת הנזיקין, הקובע כדלקמן:

לענין פקודה זו, העושה חוזה עם אדם אחר, שאיננו עובדו או שלוחו,
על מנת שיעשה למענו מעשה פלוני, לא יהא חב על עוולה שתצמח
תוך כדי עשיית אותו מעשה; הודאה זו לא תחול באחת מאלה:
(1) ...
(2) ...
(3) הוא הרשה או אישר את המעשה שגרם לפגיעה או לנזק;
(4) ...
(5) ...

כלומר, מקום בו מוכח שגורם כלשהו ידע שחברות הפרסום עמן התקשר נוקטות בדרכי פרסום האסורות על פי חוק התקשורת, והוא לא נקט בכל אמצעי להפסקת פעולות אלו, יש לראות בו כמי שהסכים בשתיקה לאותן פעולות, ולהטיל עליו אחריות למעשי המפרסם מכוח סעיף 15(3) לפקודת הנזיקין (רע"א 2059/16 א.א קליניקות כרמל בע"מ נ' כהן (22/7/2016)).

מאחר שאין ראיה כי מי מקבוצת ארבל ידע על משלוח ההודעה המפרה מחודש 07/2020 הרי שלא ניתן לייחס להם אחריות שילוחית למעשיה של איגרות או של רועי וסיגל.

88. בנסיבות אלו, מתחייבת המסקנה כי לא הוכח כי מי מקבוצת ארבל שלח את ההודעות המפרות, או היה מעורב בדרך כלשהי במשלוחן. מן האמור, ומאחר שאין ראיה למעורבות קבוצת ארבל במשלוח המסרונים, מתחייבת המסקנה כי קבוצת ארבל אינה בגדר "מפרסם", ועל כן לא עומדת כל עילה כנגד מי מחברי הקבוצה.

בשים לב לכך שלא מצאתי לנכון לקבל את בקשת האישור כנגד המשיבים מקבוצת ארבל, אין צורך לדון ביתר טענותיהם, ובהן טענת המניעות וטענת תום הלב של המבקש יוגב.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

המסקנה היא כי דין בקשת האישור כנגד מהישבים מקבוצת ארבל להידחות.

האם התקיימו התנאים לאישור התביעה כייצוגית

89. כפי שצינתי לעיל, על מנת לאשר תביעה כייצוגית, יש להוכיח מספר תנאים מצטברים. שוכנעתי, כי תנאים אלו מתקיימים בענייננו: המבקשים הוכיחו כי קיימת להם עילת תביעה אישית המנויה בתוספת השניה לחוק בכך שקיבלו את ההודעות מושא בקשת האישור; העילה - משלוח הודעות ספאם בניגוד להוראות חוק התקשרות - מעוררת שאלות של עובדה ומשפט המשותפות לכל חברי הקבוצה, ועיקרן בנוק שנגרם לחברי הקבוצה כתוצאה מקבלת הודעות הספאם (לנוק שנגרם למבקשים עצמם, בדמות הפרעה בסדר היום, יציאה מריכוז וכו', ראו בעמ' 4, 17 ו- 25 לפרוטוקול); מדחיית טענות ההגנה שהעלו המשיבים 1-3 נובע גם שישנה אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת חברי הקבוצה, ובנסיבות העניין המכשיר הייצוגי הוא גם הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת.

90. התנאי העיקרי שהמשיבים 1-3 טענו לגביו נוגע להולמות הייצוג, ובלשונם - העדר הפרדה ראויה בין המבקשים לבאי הכוח. לטענתם, אין בנמצא נפגעים אמיתיים אלא קבוצה של תובעים סדרתיים ועורכי דין שפעלו יחדיו כנגד המשיבים בחוסר תום לב. המשיבים הזכירו בהקשר זה את העובדה שהמבקש יוגב הגיש מספר רב של תובענות בנושא ספאם. בטענה כי אין הפרדה בין המבקשים לבא הכוח אין כל ממש. אכן, אישור תובענה כייצוגית מחייבת חבירה של שני גורמים יחדיו - מבקש בעל עילת תביעה אישית ובא כוח ייצוגי, אולם תנאי זה מתקיים בענייננו. המשיבים לא טענו כי למי מהמבקשים אין עילת תביעה אישית, והטענה כי הם חברו לבאי הכוח אין בה כדי לגרוע מן העובדה ששני הגורמים הנדרשים קיימים בענייננו. גם העובדה שהמבקש יוגב הגיש בעבר תביעות בנושא הודעות ספאם (ראו בעמ' 16-17 לפרוטוקול) אינה מונעת את אישור הבקשה, ועובדה כי המניע מאחורי הגשת התביעות הוא כלכלי אין כל פסול, כל עוד לא מעורבת בכך תחבולה לא הוגנת כלפי הנתבעים (רע"א 7934/23 בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' סמוחה (30/5/2024); ע"א 8114/14 מרקיט מוצרי ייעול בע"מ נ' סונול ישראל בע"מ (5/8/2018)). יוער, כיקוימו של תמריץ כאמור הוא אף אינהרנטי להליך הייצוגי (השוו: רע"א 3698/11 שלמה תחבורה (2007) בע"מ נ' ש.א.מ.ג.ר. שירותי אכיפה בע"מ (6/9/2017)). בענייננו לא הוכחה כל תחבולה כאמור, ומכאן שגם בטענות אלה אין כל ממש.

91. המשיבים הוסיפו וטענו כי למשיב רועי הוצג בחקירתו הנגדית מסמך מהליך הגישור, שאמור להיות חסוי, באופן שמלמד על חוסר תום לבם של המבקשים בהליך. מדובר בסוגיה דיונית, שקיבלה מענה כבר בדיון עצמו, כשהבהרתי לצדדים זה כי חומרי הגישור אמנם חסויים, אולם הנספחים שולחו לבקשה לאישור הסדר הפרשה שהוגשה לבית המשפט עומדים בפני בית המשפט (עמ' 34-35 לפרוטוקול). למעלה מן הצורך אציין, כפי שעולה מן האמור לעיל, שמספר ההודעות שנשלחו (ועמד במרכז המסמכים שהוצגו מתוך הבקשה לאישור הסדר הפרשה) ממילא לא היווה נדבך מרכזי בהכרעה הנוכחית.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"צ 66345-12-20 עזרא ואח' נ' איגרות האוצר שירותים פיננסיים בע"מ ואח'

92. גם בטענה שנוסחי ההודעות שנשלחו שונים ועל כן מחייבים בירור פרטני אין כל ממש. די שחלקן מעודדות את הנמענים להוציא כספים על מנת להתקשר עם המשיבה 1 בשירות כלשהו על מנת לקבוע כי קיימת עילת תביעה, והתייחסתי לדברים בהרחבה לעיל, בניתוח תכני ההודעות ובהגדרתן כ"דבר פרסומי".

סוף דבר

93. לנוכח כל המפורט לעיל, אני קובע כי יש לאשר את התביעה כייצוגית, כנגד המשיבים 1-3 בלבד. עילת התביעה היא משלוח הודעות ספאם.

94. חברי הקבוצה הם כאמור בסעיף ב לבקשת האישור: כל אדם אשר קיבל דבר פרסומי אשר שוגר על ידי המשיבים 1-3 בניגוד להוראות סעיף 30א לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982, וזאת בתקופה שקדמה להגשת התובענה נושא בקשה זו ובמהלך ניהולה וספג עקב כך נזק.

המבקשים ידאגו לפרסום מודעה בדבר אישור הגשת התביעה כאמור בסעיף 25 (א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, על חשבונם.

נוסח המודעה לפרסום יובא לעיון בית המשפט בתוך 14 ימים.

95. המשיבים 1-3 ישלמו למבקשים, באמצעות באי כוחם, את הוצאות בקשת האישור בסך של 20,000 ₪ (כולל מע"מ), בתוך 30 ימים מהיום. המבקשים יעבירו עותק מן ההחלטה למנהל בתי המשפט לשם רישומה בפנקס, כאמור בסעיף 25(ז) ו-14(ב) לחוק. המבקשים ישלמו למשיבים 4-8 הוצאות בסך 20,000 ₪ (כולל מע"מ). הסכומים ישולמו בתוך 30 ימים מהיום באמצעות באי כוח הצדדים.

המשיבים 1-3 יגישו כתב הגנה לתביעה עד ליום 1/10/2026.

לאור השינויים הצפויים בסדרי עבודתי יועבר התיק לכב' סגנית הנשיא השופטת ב' טאובר על מנת שתקבע מותב אחר שימשיך לדון בתיק.

ניתנה היום, כ"ד תמוז תשפ"ו, 09 יולי 2026, בהעדר הצדדים.

רון סוקול, שופט בכיר